

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Lubomierzu

Wrzesień 2022

Wprowadzenie

Zespół Szkół w Lubominie realizuje zadania dydaktyczne i wychowawcze wspierające wszechstronny rozwój ucznia, wyposaża w niezbędną wiedzę, zachęca do rozwoju intelektualnego oraz rozwija postawy i zachowania cenione w społeczeństwie. Do realizacji tych zadań opracowano w naszej szkole program wychowawczo-profilaktyczny. Realizując go, szkoła wspiera ucznia w zdobywaniu wiedzy i umiejętności niezbędnych w budowaniu dojrzałej osobowości i pełnowartościowym uczestnictwie w życiu społecznym oraz zdolności bezpiecznego funkcjonowania w świecie niosącym coraz więcej zagrożeń. W programie wychowawczo - profilaktycznym szkoły został zawarty system działań podejmowanych celowo i realizowanych podczas zajęć organizowanych przez szkołę, zgodnie z normami i wartościami ujętymi w dokumentach stanowiących podstawę prawną funkcjonowania szkoły. Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny został opracowany na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji wychowawczej szkoły przy użyciu następujących narzędzi: rozmów indywidualnych, badań przeprowadzonych wśród uczniów i ich rodziców przez nauczycieli, wychowawców i pedagoga szkolnego; obserwacji zachowań uczniów na przerwach, lekcjach, podczas zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych, a także na wycieczkach i imprezach pozaszkolnych oraz analizy niepowodzeń szkolnych – dokonywanej każdorazowo po klasyfikacji semestralnej i rocznej. Program będzie realizowany przez nauczycieli i pracowników szkoły, a objęci nim zostaną wszyscy uczniowie. Wprowadzenie w życie jego założeń będzie możliwe dzięki zaangażowaniu, współpracy oraz zaufaniu i wzajemnym poszanowaniu wszystkich podmiotów wspólnoty szkolnej: dyrekcji, nauczycieli, uczniów i rodziców, pracowników szkoły. Program jest zapisem otwartym, tzn. uwzględniającym zmienność sytuacji wychowawczych. Ewaluacja oraz coroczne określanie wachlarza działań priorytetowych pozwolą zapewnić jego ciągłą aktualność i ściśle dopasowanie do potrzeb wychowawczych i profilaktycznych. Program wychowawczo-profilaktyczny realizowany jest poprzez:

1. Zajęcia dydaktyczne i pozalekcyjne.
2. Ścieżki edukacyjne.

3. Przestrzeganie regulaminów szkolnych.
4. Działania ukierunkowane na tworzenie wspólnoty uczniów, rodziców, nauczycieli.
5. Działania ukierunkowane na materialne i organizacyjne doskonalenie placówki.
6. Szeroko rozumianą współpracę z osobami i instytucjami dysponującymi możliwościami wspierania szkoły w realizacji założonych celów.

Nauczyciele Szkoły Podstawowej im. Orła Białego w Lubominie budują z uczniami relacje oparte na zaufaniu, prowadzą rozmowy, ucząc nawiązywania serdecznego kontaktu, sympatii, szacunku i tolerancji. Kształtują jednostki twórcze, kreatywne, zdolne do sterowania własnym rozwojem w szkole i poza nią. Nauczyciele pomagają uczniom lepiej rozumieć otaczający świat i zasadność własnych postaw, rozwijają umiejętności komunikacyjne, które umożliwiają dialog z innymi, wspierają rozwój indywidualny i społeczny ucznia, wskazują, jak i gdzie szukać sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi zarówno z poszukiwaniem własnej tożsamości, jak i wzorcami do naśladowania. Program jest dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego. Integruje realizowane dotychczas działania wychowawcze oraz profilaktyczne. Program realizowany będzie przez wychowawców klas, podczas godzin z wychowawcą, nauczycieli wszystkich przedmiotów, specjalistów oraz pozostałych pracowników szkoły, we współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Obowiązkiem nauczycieli wychowawców jest opracowanie planów wychowawczo - profilaktycznych klas na bazie szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły.

Diagnoza

Podstawą programu są dane gromadzone w ciągu dwóch ostatnich lat:

1.Przeprowadzone badanie ewaluacyjne dotyczące roli szkoły w kształtowaniu postaw i wychowanie do wartości.

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na wyłonienie następujących rekomendacji:

Rekomendacja	Propozycja działań
Zwiększyć zaangażowanie rodziców i młodzieży w życie szkoły, tworzenie i modyfikację Programu Wychowawczo – Profilaktycznego Szkoły.	1.W dalszym ciągu przeprowadzać diagnozę wśród uczniów i rodziców, celem wprowadzania modyfikacji do zaplanowanych działań. 2. Wpływ uczniów i rodziców na otoczenie, np. wybór zadań, planowanie działań w klasie, włączanie w pomoc innym. 3. Zapoznanie rodziców z planem pracy wychowawczo – profilaktycznej na nowy rok.
Udoskonalić przepływ informacji dotyczący działań wychowawczych szkoły, roli wychowawców, pedagoga szkolnego.	1.Zapoznanie rodziców z rolą wychowawcy w szkole podczas pierwszego zebrania z rodzicami. 2. Zwrócić uwagę na większy zasięg informacji dotyczących działań podejmowanych przez szkołę. 3.Przekazanie wszystkim rodzicom (poprzez wiadomość w dzienniku elektronicznym) informacji dotyczącej godzin pracy pedagoga szkolnego oraz zakresu jego obowiązków.
Podjąć wszelkie działania służące dbałości o dobre relacje w społeczności szkolnej.	1.Wspólne świętowanie uroczystości, np. wigilie klasowe, Dzień Kobiet, Dzień Chłopaka. 2. Szybkie i sprawne reagowanie na powstające konflikty – konsekwencje dla sprawcy, opieka dla ofiary. 3. Kampania informacyjna 19 Dni przeciwko przemocy.

	4. Zajęcia integrujące zespół klasowy.
Wzmacniać obowiązujące w szkole normy społeczne, a w szczególności: pomoc innym, dbanie o bezpieczeństwo, wystrzeganie się agresywnych zachowań i dążenie do zdobywania wiedzy.	1. Organizacja pomocy koleżeńskiej. 2. Rzetelne pełnienie dyżurów podczas przerw. 3. Rozpowszechnienie Konwencji Praw Dziecka. 4. Odpowiedzialność prawna uczniów, którzy ukończyli 13 rok życia – spotkanie z dzielnicowym.
Należy wzmacniać właściwe zachowania i postawy uczniów poprzez prezentowanie zdrowego stylu życia.	1. Dostarczanie wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego stylu życia oraz poszerzanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia na godzinach wychowawczych oraz innych lekcjach. 2. Dostarczanie informacji (np. w formie ulotek) na temat skutecznego dbania o własne zdrowie. 3. Współpraca z pielęgniarką szkolną. 5. Program Trzymaj Formę. 6. Program Śniadanie daje moc. 7. Program Szklanka mleka. 8. Program Owoce i warzywa w szkole.
Prowadzić działania wychowawcze, które przyczynią się do zmniejszenia ilości różnych nieestosownych zachowań, jak i konsekwentnie reagować na złe zachowania uczniów.	1. Konstruowanie planów wychowawczo –profilaktycznych klas w oparciu o indywidualne potrzeby każdej z klas.
W dalszym ciągu należy wspólnie z uczniami i rodzicami analizować i podejmować działania wychowawcze i profilaktyczne mające na celu eliminowanie zagrożeń.	1. Diagnoza wśród uczniów. 2. Diagnoza wśród rodziców. 3. Konsultowanie z uczniami i rodzicami zasadności podejmowanych działań oraz analizowanie efektów.
Należy ująć w klasowych planach wychowawczych zajęcia dotyczące radzenia sobie z konstruktywnym rozwiązywaniem konfliktów, asertywności, wzajemnego szacunku wobec drugiego człowieka.	1. Tematyka godzin wychowawczych: a) Sposoby rozwiązywania konfliktów. b) Asertywność. c) Szacunek do drugiego człowieka. 2. Realizacja rekomendowanego programu „Przyjaciele Zippiego”.

2. Przeprowadzona ewaluacja wewnętrzna dotycząca zróżnicowanych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych uczniów.

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na wyłonienie następujących rekomendacji:

Rekomendacja	Propozycja działań
Należy informować rodziców i dzieci o tym, że uczniowie z dysfunkcjami otrzymują dostosowane karty pracy i sprawdziany do swoich możliwości. Należy informować rodziców o innych formach pomocy w szkole (innych niż zajęcia pozalekcyjne) takich jak np. łatwiejsze wersje ćwiczeń i dobieranie w odpowiednie grupy.	1. Rolą wychowawcy jest poinformowanie rodziców o przygotowanych dostosowaniach oraz formach pomocy pp udzielanej na terenie szkoły.
Indywidualizować pracę z uczniami stosownie do ich możliwości i potrzeb wzbogacając ją o nowe narzędzia, metody i formy.	1. Bieżąca praca z uczniem na wszystkich lekcjach z dostosowaniem wymagań do jego możliwości i potrzeb. 2. Stosowanie nowych narzędzi, metod i form pracy przez wszystkich nauczycieli.
Należy ciągle wzmacniać motywację uczniów do odnoszenia sukcesów edukacyjnych na miarę swoich możliwości oraz wzmacniać samoocenę uczniów.	1. Nauczyciele zobowiązani są do doceniania każdego sukcesu ucznia oraz podejmowania działań zwiększających motywację ucznia do pracy. 2. Nauczyciele zobowiązani są to wprowadzania działań wzmacniających samoocenę ucznia.
Należy poprawić przepływ informacji w szkole, w widocznym miejscu powiesić informację o zajęciach pozalekcyjnych oraz przeanalizować możliwość wprowadzenia zajęć, które zaproponowali uczniowie.	1. Bieżące redagowanie gazetek ściennych. 2. Bieżące informacje w dzienniku elektronicznym. 3. Systematyczna aktualizacja tablicy informacyjnej.
Należy doskonalić umiejętności, wzbogacać wiedzę, która umożliwi nauczycielom prowadzenie odpowiednich zajęć np. rewalidacyjnych oraz stworzyć idealne warunki do pracy z uczniami prowadzące do ich wszechstronnego rozwoju.	1. Udział nauczycieli w różnych formach doskonalenia zawodowego, mających wpływ na podnoszenie ich kompetencji. 2. Nowa sala terapeutyczna do indywidualnej pracy z uczniem.
Monitorować ofertę zajęć pozalekcyjnych, dostosowując ją do zainteresowań i potrzeb uczniów.	1. Bieżąca analiza prowadzonych zajęć przez dyrektora szkoły.

Należy w miarę możliwości zorganizować zajęcia o charakterze socjoterapeutycznym, ponieważ coraz więcej uczniów ma problem z emocjami i nieadekwatnymi zachowaniami.	Organizacja zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
Nadal należy w szkole podejmować działania w celu zapobiegania dyskryminacji wśród uczniów, bo są tacy, którzy czują się dyskryminowani. Kontynuować działania związane z propagowaniem zachowań tolerancyjnych. Nauczyciele powinni rzetelnie informować rodziców o podejmowanych przez szkołę profilaktycznych działaniach antydyskryminacyjnych.	1. Międzynarodowy Dzień Tolerancji. 2. Niebieski kwiecień. 3. Czym jest dyskryminacja i jak na nią konstruktywnie reagować – godzina wychowawcza. 4. Godziny wychowawcze ze Światem .

3. Diagnoza bezpieczeństwa przeprowadzona wśród uczniów klas IV - VIII:

80% uczniów biorących udział w badaniu czuje się w szkole bezpiecznie. 47% uczniów swoje bezpieczeństwo ocenia na pięć punktów w sześciostopniowej skali. Ponad 36% uczniów stwierdza, że w szkole nie ma szczególnie niebezpiecznych miejsc, Ponad 23% wskazuje na korytarz, a 18% łazienki – ***podczas pełnienia dyżurów należy zwracać szczególną uwagę na wskazane przez uczniów miejsca.*** Ponad 67% uczniów wskazuje, że byli świadkami popychania, wyzwisk i przezwisk innych uczniów. 50% stwierdza, że wobec nich były kierowane wyzwiska, ponad 36% stwierdza, że byli popychani – ***planując działania wychowawcze w klasach, należy uwzględnić dane z przeprowadzonego badania.*** Uczniowie podali również szereg czynników, które ich zdaniem mają wpływ na bezpieczeństwo w szkole. Ponad 70% zauważa, że szkoła podejmuje odpowiednie działania, aby zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa w szkole. Podają również przykłady zachowań wpływających na obniżenie poziomu bezpieczeństwa. Podają również swoje propozycje, które mogłyby wpłynąć na poprawę poczucia bezpieczeństwa. Blisko 50% uczniów, biorących udział w badaniu, o pomoc zwróciłoby się do swojego wychowawcy. 60% zwróciłoby się do rodziców – ***podczas spotkań z rodzicami należy podkreślić ich ważną rolę w życiu dzieci.***

4. Diagnoza bezpieczeństwa przeprowadzona wśród rodziców:

86% rodziców biorących udział w diagnozie stwierdziło, że jego dziecko czuje się w szkole bezpiecznie. Za najczęściej występującą formę przemocy uważają przemoc słowną tj. wyzwiska, wyśmiewanie, obrażanie. ***W nowym roku szkolnym należy szczególną uwagę poświęcić tej formie przemocy.*** Za najbardziej niebezpieczne miejsce w szkole rodzice uważają szatnie szkolne, ***należy wzmocnić dyżury nauczycieli w piwnicy, dyżurem pracowników obsługi.*** Rodzice wskazali szereg przyczyn występowania przemocy wśród uczniów. Zdaniem rodziców najbardziej na zachowanie uczniów wpływa niewłaściwy czas spędzania czasu wolnego. ***Podczas godzin wychowawczych, należy przeprowadzić zajęcia dotyczące form spędzania czasu wolnego adekwatnych do wieku uczniów.*** Rodzice wymienili wiele czynników mających wpływ na bezpieczeństwo w szkole, najwięcej wskazało rolę nauczyciela. Rodzice wskazali, że na poprawę poczucia bezpieczeństwa w szkole mogą wpłynąć oni sami poprzez rozmowy z własnym dzieckiem. ***Podczas spotkań z rodzicami należy podkreślić jak ważną funkcję pełnią w życiu swoich dzieci oraz zachęcić ich do systematycznych rozmów.*** Rodzice zauważyli również, by wyeliminować lub zminimalizować niewłaściwe zachowania uczniów, należy być konsekwentnym w działaniu, wyciągać wnioski z działań podejmowanych przez uczniów. ***Planując pracę wychowawczą należy pamiętać o dokonywaniu analizy działań podejmowanych przez uczniów oraz wyciągać konsekwencje.*** Rodzice (w większości wypadków) informują, że otrzymali pomoc ze szkoły w sytuacji tego wymagającej. ***Podczas spotkań z rodzicami, należy zwrócić uwagę na formy pomocy, jakie oferuje szkoła.***

5. Diagnoza dotycząca działań związanych z realizacją programu wychowawczo - profilaktycznego, przeprowadzona wśród nauczycieli:

100% wychowawców biorących udział w badaniu oraz 80% pozostałych nauczycieli biorących udział w badaniu zna Program wychowawczo – Profilaktyczny naszej szkoły. ***W nowym roku należy przygotowany program wysłać, drogą mailową, do wszystkich nauczycieli pracujących w szkole.*** 100% wychowawców biorących udział w badaniu zrealizowało zaplanowane treści wychowawcze i profilaktyczne, 100% pozostałych nauczycieli biorących udział w badaniu realizowało jakiekolwiek treści profilaktyczne lub wychowawcze. Blisko 50% wychowawców biorących udział w badaniu oraz 23% pozostałych nauczycieli nie zmieniałoby programu, który obowiązywał w roku 2020/2021. Pozostali nauczyciele wskazali następujące propozycje: ***zagadnienia dotyczące pandemii, stan zdrowia psychicznego jako skutek nauczania zdalnego, pomoc uczniom w walce ze skutkami izolacji, zwiększyć ilość działań dotyczących kultury zachowania, języka i wypowiedzi, obserwacja w kierunku depresji oraz aktualizacja problemów młodzieży.*** Powyższe zapisy powinny znaleźć się w planach wychowawczo – profilaktycznych poszczególnych klas. Wychowawcy i nauczyciele wskazali wiele istotnych elementów programu, nie potrafili wskazać elementów najmniej ważnych. Wychowawcy wskazali trudności związane z realizacją programu: ***brak czasu i nauczanie zdalne, trudność sprawiła profilaktyka zachowań ryzykownych, monitoring frekwencji na zajęciach – nieodpowiedzialne podejście rodziców.*** 90% wychowawców i 50% nauczycieli biorących udział w badaniu wskazała, że realizacja zadań przynosi oczekiwane efekty. Wychowawcy wymienili szereg działań, których realizacja przebiegła najlepiej.

6. Diagnoza bezpieczeństwa przeprowadzona wśród uczniów klas I – III:

18% uczniów klas I – III biorących udział w badaniu, stwierdziło, że w szkole było popychanych, szczypanych, szarpanych czy kopanych. 16% uczniów wskazało, że ktoś zabrał im prywatne rzeczy lub pieniądze. 18% uczniów wskazało, że w szkole ktoś specjalnie niszczył, wyrzucał lub chował ich rzeczy. 40% uczniów wskazało, że ktoś na nie krzyczał, obrażał, przezywał, wyśmiewał. 36% uczniów odpowiedziało, że ktoś na ich temat plotkował lub kłamał. 18% uczniów wskazało, że ktoś pokazywał im obraźliwe gesty, 25% wskazało, że ktoś napisał do nich niemiły liścik, sms lub narysował rysunek. 93% uczniów wskazuje, że czuje się w szkole

bezpiecznie. 86% uczniów wskazało, że czuje się bezpiecznie podczas dowozu do szkoły, 83% czuje się bezpieczne na schodach, korytarzach oraz szatni. Ponad 70% czuje się bezpiecznie w toalecie i na placu przed szkołą.

Planując działania wychowawczo – profilaktyczne w klasach I – III należy wziąć pod uwagę powyższe dane.

7. Diagnoza związana z okresem nauczania zdalnego, przeprowadzona wśród uczniów klas IV – VIII:

45% uczniów biorących udział w badaniu stwierdziło, że nie zauważyło zmian swojego nastroju między nauką stacjonarną, a zdalną. 21% uczniów swoje samopoczucie ocenili na 8 punktów w dziesięciostopniowej skali. 65% uczniów czuła się zmęczona i przytłoczona edukacją zdalną i wiążącą się z tym koniecznością spędzania długiego czasu przed komputerem. 70% uczniów stwierdziło, że nie zdarza im się częściej płakać czy być smutnym bez wyraźnego powodu. **Wychowawcy powinni ten czynnik zweryfikować.** Podczas nauki zdalnej uczniowie najczęściej poprawiali sobie nastrój słuchając muzyki. 42% uczniów wskazało, że spędza z bliskimi więcej niż trzy godziny dziennie, pozostali uczniowie wskazali na mniejszą ilość czasu. **Wychowawcy podczas spotkań z rodzicami powinni poruszyć temat spędzania czasu wolnego wspólnie oraz wpływu na rozwój dzieci.** 52% uczniów wskazało, że chciałoby wrócić do nauki stacjonarnej, 48% nie – **wychowawcy podczas zajęć mogą porozmawiać o obawach związanych z powrotem do nauki stacjonarnej.** 50% uczniom brakowało kontaktu z nauczycielami. Uczniowie stwierdzili, że w przypadku problemów z nauką zdalną, o pomoc zwróciliby się do rodziców (64%) i przypadku gorszego samopoczucia również do rodziców (63%). **Nauczyciele, podczas spotkań z rodzicami powinni poinformować rodziców o formach pomocy ze strony szkoły, a podczas lekcji poinformować uczniów gdzie i jak mogą uzyskać pomoc na terenie szkoły.** 22% uczniów stwierdziło, że rozmawiają w domu o uczuciach i emocjach związanych z pandemią, 20% wskazało, że takich rozmów nie ma. Podczas nauki zdalnej 11% uczniów prawie w ogóle nie wychodziło na świeże powietrze, 19% na mniej niż godzinę. **Podczas zajęć z uczniami i spotkań z rodzicami należy poinformować o pozytywnym wpływie ruchu na świeżym powietrzu na rozwój dzieci.** 26% uczniów stwierdziło,

że podczas nauki zdalnej spędzało 6h i więcej przy komputerze (pomijając czas lekcji on line). ***Podczas zajęć z uczniami i rodzicami należy zwrócić uwagę na negatywne skutki zbyt długiego korzystania z komputerów, laptopów czy telefonów.*** Uczniowie wskazali szereg powodów ich złości, zmartwień i radości podczas nauczania zdalnego. 55% uczniów stwierdziło, że po powrocie do nauki stacjonarnej obawia się problemów w nauce, odbudowania relacji z rówieśnikami (16%), ewentualnej choroby (31%). ***Podczas godzin wychowawczych warto zweryfikować wcześniejsze obawy uczniów.***

8. Badania ankietowe dotyczące bezpieczeństwa, przeprowadzone wśród wychowawców i pozostałych nauczycieli:

Wśród nauczycieli pracujących w naszej szkole została przeprowadzona diagnoza bezpieczeństwa. Udział wzięło 91% wychowawców oraz 76% pozostałych nauczycieli. Wszyscy zgodnie odpowiedzieli, że nasza szkoła jest miejscem bezpiecznym dla uczniów. 80% wychowawców stwierdziło, że w szkole nie ma miejsc szczególnie niebezpiecznych, 60% pozostałych nauczycieli wskazało szatnię – ***należy rozważyć wzmożone dyżury nauczycieli i pracowników obsługi.*** 72% wychowawców i 92% pozostałych nauczycieli stwierdziło, że nie było zgłoszeń rodziców dotyczących naruszenia bezpieczeństwa w szkole. 45% wychowawców oraz 38% pozostałych nauczycieli stwierdziło, że uczniowie zgłaszali im przypadki naruszenia ich bezpieczeństwa, przemocy, agresji. 54% wychowawców oraz 38% nauczycieli stwierdziło, że były sporadyczne zgłoszenia – ***podczas zajęć z uczniami należy przypomnieć uczniom, jak mogą reagować w przypadku trudnych sytuacji i do kogo mogą zwrócić się o pomoc.*** 53% nauczycieli wskazuje na przemoc psychiczną jako formę przemocy występującej w naszej szkole, 45% wychowawców nie ma zdania na ten temat. ***Warto | z uczniami porozmawiać na temat różnych zachowań, które mogą mieć znamiona przemocy np. fizycznej czy psychicznej.*** 54% wychowawców i 84% pozostałych nauczycieli zaobserwowało wśród uczniów popychanie, 54% wychowawców i 69% nauczycieli zaobserwowało wyzwiska, 36% wychowawców i 23% nauczycieli zaobserwowało dokuczanie młodszym uczniom przez starszych, 18% wychowawców oraz 69% nauczycieli zaobserwowało wśród uczniów wzajemne obmawianie, 23% nauczycieli zaobserwowało niszczenie mienia szkolnego, 45% wychowawców oraz 61% pozostałych nauczycieli zaobserwowało opuszczanie terenu szkoły przez

uczniów. ***Na temat powyższych zachowań należy rozmawiać z uczniami podczas lekcji i z rodzicami podczas zebrań.*** Wychowawcy i nauczycieli wymienili szereg negatywnych zachowań, które wymagają konkretnych działań celem zwiększenia poczucia bezpieczeństwa całej społeczności szkolnej. Wymienili również szereg podejmowanych działań, które zapewniają bezpieczeństwo w naszej szkole. Zdaniem wychowawców i pozostałych nauczycieli, złe formy spędzania czasu wolnego mają największy wpływ na negatywne zachowania uczniów. ***Podczas zajęć z uczniami oraz spotkań z rodzicami należy poruszyć tematykę dotyczącą form spędzania czasu wolnego przez dzieci wraz ze skutkami.*** Wychowawcy oraz pozostali nauczyciele w sytuacjach trudnych nawiązują współpracę między sobą oraz korzystają z pomocy rodziców. 27% wychowawców oraz 30% pozostałych nauczycieli wskazuje, że radzą sobie sami – ***warto zwrócić uwagę na pozytywne aspekty współpracy z innymi osobami.*** Wszyscy wychowawcy oraz nauczyciele biorący udział w diagnozie, zgodnie stwierdzili, że przyjęte przez szkołę środki zapewniające uczniom bezpieczeństwo są wystarczające. Kilku wychowawców i pozostałych nauczycieli podzieliło się swoimi spostrzeżeniami, uwagami i propozycjami mającymi wpływ na poprawę bezpieczeństwa uczniów w naszej szkole.

9. Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa:

Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2022/2023
Wychowanie zmierzające do osiągnięcia ludzkiej dojrzałości poprzez kształtowanie postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno, uzdalniających do odpowiedzialnych decyzji.
Wspomaganie wychowawczej roli rodziny przez właściwą organizację i realizację zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie. Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży

Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu i założeń edukacji klasycznej oraz sięgania do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, m.in. przez umożliwienie uczenia się języka łacińskiego już od szkoły podstawowej.
Doskonalenie kompetencji nauczycieli do pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy, adekwatnie do zaistniałych potrzeb oraz kompetencji nauczycieli nowych przedmiotów wprowadzonych do podstawy programowej.
Wspomaganie kształcenia w szkołach ponadpodstawowych w związku z nową formułą egzaminu maturalnego od roku 2023.
Doskonalenie systemu kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami – wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030.
Rozwijanie umiejętności metodycznych nauczycieli w zakresie prawidłowego i skutecznego wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w procesach edukacyjnych. Wsparcie edukacji informatycznej i medialnej, w szczególności kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych.
Wsparcie nauczycieli i innych członków społeczności szkolnych w rozwijaniu umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, w szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu „Laboratoria przyszłości”.
Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości wsparcia udzielanego dzieciom i uczniom w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych i integracyjnych.

10. W szkole zostały opracowane procedury bezpieczeństwa, tj. ***Regulamin Bezpieczeństwa Organizacji Pracy w Zespole Szkół w Lubominie w czasie pandemii COVID19.*** Zawiera on procedury na czas pandemii, z którym zapoznali się wszyscy pracownicy szkoły.

11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 czerwca 2020r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół: Planując pracę wychowawczo – profilaktyczną należy pamiętać i uwzględnić wprowadzone zmiany,

które mówią *o zajęciach z wychowawcą, w szczególności zajęciach dotyczących istotnych problemów społecznych: zdrowotnych, prawnych, finansowych, klimatycznych i ochrony środowiska.*

12. Czynniki ryzyka, czynniki chroniące. Badania ankietowe przeprowadzone wśród uczniów klas V- VIII. Uzyskane wyniki posłużyły do napisania Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły. 104 uczniów wzięło udział w badaniu co stanowi 89,7 % uczniów uczęszczających do klas V – VIII. Blisko połowa uczniów biorących udział w badaniu ankietowym zadeklarowała, że codziennie gra w gry komputerowe. Dość wysoki odsetek uczniów deklaruje, że gra parę razy w tygodniu. Spędzanie dużej ilości czasu przy komputerze czy w Internecie jest czynnikiem ryzyka, dlatego planując pracę wychowawczo-profilaktyczną należy uwzględnić zajęcia z zakresu szkodliwego wpływu tych czynników na zdrowie człowieka, czyhających niebezpieczeństw oraz należy wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego i zachęcać uczniów do podejmowania innych aktywności. Podejmowanie aktywności fizycznej przez dzieci i młodzież jest czynnikiem chroniącym, dlatego należy zachęcać i motywować młodych ludzi do wszelkiej aktywności fizycznej, doceniać wkład włożony w osiąganie nawet najmniejszych sukcesów, a nawet doceniać chęć podejmowania jakiegokolwiek wysiłku fizycznego. Warto podejmować tematy z zakresu gry fair play oraz wskazywać formy aktywności sportowej stosowne do wieku i możliwości psychofizycznych uczniów. Czytanie książek jest jednym z czynników chroniących i przynosi wiele korzyści: pobudza wyobraźnię, ułatwia komunikację, wzbogaca słownictwo, zwiększa wrażliwość i wiedzę ogólną i uczy myślenia. Dzieci, które lubią czytać dla przyjemności z dużą swobodą piszą wypracowania, są kreatywne, tolerancyjne, pięknie wypowiadają się, posiadają dużą wiedzę o otaczającym świecie. Warto zastanowić się w jaki sposób można zmotywować naszych uczniów do czytania książek, ponieważ blisko 50% uczniów biorących udział w badaniach ankietowy zadeklarowało, że w ogóle nie czyta książek dla przyjemności. Dziecko w wieku szkolnym musi mieć kontakt z rówieśnikami, również poza szkołą. Istotną kwestią, jeśli chodzi o walory socjalizacyjne szkoły, są relacje dziecka z kolegami z klasy. A te powinny być pielęgnowane również poza szkolnymi murami. Organizując pracę klasy wskazane jest, aby uwagę zwracać na integrację zespołu

klasowego, a szczególną troską otoczyć uczniów izolowanych przez rówieśników. Warto zainteresować uczniów korzyściami jakie płyną z pozytywnych relacji międzyludzkich. Nasi uczniowie pozytywnie oceniają kontakty ze swoimi rodzicami (niewielki odsetek uczniów ocenia je negatywnie). Podczas rozmów z rodzicami uczniów warto wspomnieć, jak ogromną wartość stanowią pozytywne relacje w rodzinie. Odpowiedzialne zaangażowanie rodziców w codzienne życie dziecka prowadzi do zdrowego rozwoju społecznego, emocjonalnego, poznawczego i motywacyjnego. Kiedy w komunikacji z dzieckiem pojawiają się trudności, zadaniem dorosłego jest zrozumieć zachowanie i odszukać ukrytą w nim potrzebę, odczytać niewerbalną wiadomość. Warto również, zamiast oceniać kto ma rację albo kto popełnił błąd, szerzej spojrzeć na wspólne relacje i, być może, zrewidować oczekiwania względem dzieci, ich zachowań, czy sposobu w jaki sami komunikujemy swoje potrzeby. Zainteresowanym rodzicom warto wskazywać literaturę np. Jak zrozumieć się w rodzinie. Warto wskazać rodzicom, jak ważne jest wprowadzenie i przestrzeganie zasad. Kiedy normy, zasady i granice są jasno określone i niezmiennie, dzieciom łatwiej jest poznać kierunek działania i ku niemu podążać. W przypadku ich braku mogą pojawić się zachowania niepożądane. Uczniowie biorący udział w badaniu wskazują, że są zadowoleni z grona swoich przyjaciół. Podczas pracy z nimi, należy podkreślać, iż rówieśnicy odgrywają ważną rolę w życiu młodego człowieka. Należy również zwrócić uwagę, na fakt, że ponad 30% uczniów biorących udział w badaniu wskazuje, że w ich klasach są uczniowie sprawiający przykrość innym. Zdecydowana większość uczniów wie, że siłą nie rozwiąże konfliktu. Jednak blisko 25% uczniów biorących udział w badaniu stwierdza, że konflikt można rozwiązać siłą. Ważne, aby w pracy z uczniami zwrócić uwagę, że stosowanie siły nie jest dobrym sposobem do rozwiązywania problemów. Należy wskazać uczniom sposoby jakie mogą wykorzystywać, gdy znajdą się w konflikcie z drugą osobą. Ważne, aby wskazać do kogo mogą zwrócić się o pomoc. 50% uczniów wskazało, że doświadczyło przemocy ze strony kolegów lub koleżanek. W pracy wychowawczej należy wskazywać uczniom konsekwencje podejmowanych zachowań oraz stanowczo je wyciągać. Zdecydowana większość uczniów biorących udział w badaniu deklaruje, że w szkole są jasno określone zasady postępowania i stosuje się do tych zasad. Wystąpiło kilka przypadków, w których uczniowie deklarują, że nie wiedzą jakie zasady obowiązują w szkole, ponad 20% deklaruje, że nie stosuje się do zasad obowiązujących w szkole. We wrześniu oraz w miarę potrzeb

w późniejszych miesiącach nauki, należy przypomnieć uczniom zasady obowiązujące w szkole oraz wskazać dokumenty, w których są one zapisane. Być może warto opracować klasowe zasady obowiązujące w danych klasach, tak by obok tych wskazanych przez szkołę znalazły się również propozycje uczniów. Zdecydowana większość uczniów biorących udział w badaniu deklaruje, że wie czym są substancje psychoaktywne i substancje uzależniające. Zdecydowana większość wskazuje prawidłową definicję substancji psychoaktywnych. Zdecydowanym źródłem informacji dla naszych uczniów jest Internet. W pracy wychowawczej należy uświadamiać uczniom, że nie wszystkie informacje jakie znajdują w sieci są rzetelne. Ponad 25% uczniów biorących udział w badaniu wskazuje, że źródłem informacji jest dla nich szkoła - warto w dalszym ciągu aktualizować gazetki ściennie, poruszając ważne z punktu widzenia profilaktyki, tematy. Warto, aby w planach wychowawczo-profilaktycznych klas znalazły się tematy zajęć poruszające używki, substancje psychoaktywne, napoje energetyczne, a ich treść i przebieg zajęć był dostosowany do wieku uczniów. Nasi uczniowie mają bardzo różnorodny stosunek do osób stosujących substancje psychoaktywne, używki. Niepokojący jest fakt, że dość duża grupa badanych nie ma zadania lub prezentuje obojętność w stosunku do osób zażywających środki psychoaktywne, używki. Warto uświadamiać uczniom, że substancje psychoaktywne oraz używki prowadzą do bardzo niebezpiecznych sytuacji i mogących zagrażać również życiu człowieka. Ważne, aby nabywali umiejętność reagowania, gdy inny człowiek znajdzie się w niebezpieczeństwie, nie panikowali, potrafili wezwać pomoc oraz, aby wiedzieli, że są instytucje udzielające wsparcia osobom uzależnionym. Należy zwrócić uwagę na fakt, że ponad 20% uczniów biorących udział w badaniu, deklaruje, że było zachęcanych do zażycia substancji psychoaktywnej. Planując pracę wychowawczo-profilaktyczną w klasach, należy uwzględnić tematy z zakresu asertywności. Ważne, aby uczniowie nauczyli się jak powiedzieć „Nie” na sytuację, z którą się nie zgadzają. 15% uczniów biorących udział w badaniu wskazuje, że w ich klasach są uczniowie eksperymentujący z używkami. Warto, szczególnie w klasach starszych, głębiej poruszyć temat używek oraz ich szkodliwości i faktu, że prowadzą do uzależnień. Blisko 20% uczniów biorących udział w badaniu wskazuje, że palio papierosy i e-papierosy. Blisko 30% uczniów biorących udział w badaniu deklaruje, że piło alkohol.

Jedna osoba deklaruje, że eksperymentowała z dopalaczami/narkotykami. Warto o tych wynikach poinformować rodziców, aby wnikliwiej obserwowali zachowania swoich dzieci.

13. Zespół powołany do utworzenia Programu Wychowawczo - Profilaktycznego przeprowadził wywiad z dyrektorem szkoły oraz wicedyrektorem w celu dokonania analizy sytuacji szkolnej, posługując się modelem SWOT: badanie otoczenia i wnętrza organizacji Strengths – siły Weaknesses – słabości Opportunities – sposobności Threats – zagrożenia. Prowadził obserwacje zachowania wśród uczniów na przerwach i lekcjach, przeprowadził wywiady z nauczycielami w celu ustalenia problemów występujących w poszczególnych klasach.

14. W roku szkolnym 2021/2022 (II półrocze) przeprowadzona została diagnoza wśród uczniów klas IV – VIII, badająca poziom bezpieczeństwa uczniów. Udział wzięło 78,7% uczniów. 83,5% uczniów biorących udział w badaniu stwierdziło, że czuje się w szkole bezpiecznie. 16,5% uczniów, wskazujących odpowiedź NIE, podało przyczyny takiego stanu. Uczniowie wskazali również miejsca, które uważają za najmniej bezpieczne (korytarz, łazienki). Ponad 40% uczniów odpowiedziało, że w szkole nie ma takich miejsc. Nasi uczniowie twierdzą, że są świadkami bójek, popychania, wyzwisk, dokuczania młodszymi, gróźb, obmawiania. Wskazują, które zachowania były stosowane wobec nich. Podali również czynniki wpływające na bezpieczeństwo w szkole. 78% uczniów biorących udział w badaniu stwierdza, że szkoła podejmuje odpowiednie działania, aby zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa w szkole. Pozostali wskazali swoje uwagi. Uczniowie wymienili szereg propozycji, które ich zdaniem zwiększą poziom poczucia bezpieczeństwa w szkole. Wskazują również szereg osób, do których zwróciliby o pomoc (rodzice, wychowawca, koleżanka/kolega).

15. W roku szkolnym 2021/2022 dokonano diagnozy wśród wychowawców, której celem było rozpoznanie trudnych sytuacji wychowawczych zaistniałych w poszczególnych klasach.

16. W roku 2021/2022 przeprowadzono wśród rodziców diagnozę dotyczącą bezpieczeństwa. Należy wskazać, że chęć wypełnienia ankiety wyraziło jedynie 42 rodziców. Z wynikami diagnozy zostali zapoznani nauczyciele podczas rady pedagogicznej.

Misja szkoły

Jesteśmy szkołą, która swoje działania opiera na takich wartościach jak: mądrość, uczciwość, patriotyzm, tolerancja, szacunek dla pracy innych i wrażliwość. Szkoła, uznaje za swoje działanie, kształcenie uczniów, wyposażenie ich w umiejętności niezbędne do funkcjonowania w dynamicznie rozwijającym się świecie, a w szczególności do zdobywania dalszej wiedzy i pełnienia w przyszłości ważnych ról społecznych i zawodowych. Budujemy w naszych wychowankach poczucie bezpieczeństwa, szanujemy uczucia religijne uczniów. Szkoła tworzy takie warunki pracy, aby nauczyciele mogli wykorzystywać cały swój potencjał i możliwości, a przez to podnosić jakość pracy szkoły. Wobec tego oferujemy:

- wysoki poziom nauczania;
- wykwalifikowaną i stale doksztalcającą się kadrę;
- życzliwe traktowanie ucznia;
- pomoc i wsparcie w trudnych sytuacjach – zatrudniamy pedagoga;
- naukę języka niemieckiego i angielskiego we wszystkich klasach, w nowoczesnych pracowniach;
- pracownie komputerowe;

- bibliotekę szkolną z pracownią komputerową;
- możliwość rozwijania zainteresowań;
- świetlice szkolną;
- halę sportową oraz boisko Orlik;
- rozwijanie samorządności w strukturach Samorządu Uczniowskiego;
- udział w projektach.

Rodzice współdecydują o kształcie i modelu edukacji i wychowania, uczestnicząc w planowaniu zadań, a także wyrażając swoje opinie na temat działań prowadzonych przez szkołę. Budujemy właściwe relacje ze środowiskiem i społecznością lokalną. Praca szkoły zapewnia satysfakcję i godny poziom życia naszym wychowankom, a społeczeństwu przynosi zadowolenie z właściwego wychowania odpowiedzialnych obywateli.

Model absolwenta

Program Wychowawczo - Profilaktyczny zmierza do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który będzie potrafił funkcjonować w otaczającej go rzeczywistości, wyposaży go w zespół cech uniwersalnych oraz będzie rozwijał indywidualne predyspozycje. Uczeń kończący Szkołę Podstawową w Lubominie będzie potrafił funkcjonować w swoim środowisku, domu i szkole. Będzie dobrym obywatelem, z pozytywnym lecz niebezkrytycznym stosunkiem do otaczającej go rzeczywistości. Będzie potrafił kontrolować własne emocje oraz efektywnie komunikować się i współpracować z otoczeniem. Będzie dbał o swoje zdrowie fizyczne i psychiczne. Szanował dziedzictwo kulturowe regionu, kraju, Europy i świata. Zdobywaną wiedzę będzie traktował jako podstawę własnego rozwoju.

Absolwent będzie:

- samodzielny – będzie potrafił wypełniać różne powierzone mu zadania, będzie potrafił samodzielnie podejmować ważne decyzje;
- odpowiedzialny – za siebie oraz innych, świadomy swoich czynów, będzie potrafił wyciągnąć wnioski ze swojego postępowania;

- tolerancyjny – na inne osoby, ich wygląd, zdanie, szanujący prawa innych.
- otwarty – na zachodzące zmiany, kreatywny, twórczy;
- wrażliwy na innych – będzie gotowy do pomocy, kierujący się zasadami moralnymi;
- gotowy do dalszego zdobywania wiedzy - szanujący dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki, wrażliwy na piękno;
- świadomy - swojej tożsamości, praw i obowiązków, zagrożeń świata zewnętrznego;
- potrafił poprawnie posługiwać się językiem ojczystym;
- przedsiębiorczy –będzie potrafił pogodzić naukę z pracą i zabawą, prawdomówny, uczciwy, pracowity;
- korzystał z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystywał narzędzia i technologie informatyczne.

Cele programu wychowawczego

Naszym ogólnym celem jest realizacja nowej definicji wychowania: *Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży* (art. 1 punkt 3 ustawy Prawo oświatowe).

Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej;

- społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta;
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych;
- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych;
- wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;

- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;
- doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów;
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;
- kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym;
- przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej.

Działalność edukacyjna

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności uczniów ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, a szczególności:

- poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowego rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawanie wczesnych objawów używania środków uzależniających ;
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi;

- doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków uzależniających oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej.

Działalność informacyjna

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły. W szczególności:

- dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych;

- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych;
- przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją.

Działalność profilaktyczna

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki przede wszystkim uniwersalnej oraz selektywnej i wskazującej. W szczególności obejmuje:

- wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych;
- wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych;

- wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków uzależniających lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia;
- realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych;
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;
- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.

Najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

- wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej;
- przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej (szkole, klasie);
- wzbudzanie poczucia przynależności do grupy;
- rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości;
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej;
- przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom;
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych;
- troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

Zadania profilaktyczne programu to:

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole;
- znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły;
- promowanie zdrowego stylu życia, uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem;
- kształtowanie nawyków prozdrowotnych;
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu);
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej;
- niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji;
- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość.

Zadania poszczególnych podmiotów wspólnoty szkolnej w realizacji szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego:

Dyrektor / wicedyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole;
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły;
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów;

- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły;
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań;
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego;
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły;
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

Rada pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych;
- opracowuje projekt Programu Wychowawczo - Profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą Rodziców;
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością;
- uczestniczy w realizacji i ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego;
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia;
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów;

- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością;
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych;
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji;
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach;
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia.

Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie;
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów;
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Szkolnym Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują Plan Wychowawczo-Profilaktyczny Klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów;
- przygotowują sprawozdanie z realizacji Planu Wychowawczo – Profilaktycznego Klasy i wnioski do dalszej pracy;
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły;
- są członkami zespołu wychowawców i zespołu ds. pomocy p-p i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu;
- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami;
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem i psychologiem szkolnym oraz innymi specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach;
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji;
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców;

- dbają o dobre relacje uczniów w klasie;
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom wychowanków;
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży;
- podejmują działania w zakresie poszerzania swoich kompetencji wychowawczych.

Zespół wychowawców i specjalistów:

- opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje zasad usprawiedliwiania nieobecności, karania, nagradzania, wystawiania ocen z zachowania;
- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze;
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawcy;
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

Pedagog szkolny / Psycholog szkolny:

- prowadzi badania i działania diagnostyczne uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły;
- diagnozuje sytuacje wychowawcze w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych stanowiących barierę i ograniczających aktywne i pełne uczestnictwo ucznia w życiu szkoły;
- udziela uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;

- podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży;
- minimalizuje skutki zaburzeń rozwojowych, zapobiega zaburzeniom zachowania oraz inicjuje różne formy pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów;
- inicjuje i prowadzi działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych;
- pomaga rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
- wspiera nauczycieli i innych specjalistów w:

a) rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły,

b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Pedagog specjalny:

- współpracuje z nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych lub innymi specjalistami, rodzicami oraz uczniami w:
- a) rekomendowaniu dyrektorowi szkoły do realizacji działań w zakresie zapewnienia aktywnego i pełnego uczestnictwa uczniów w życiu szkoły i placówki;
- b) prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły i placówki;

c) rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów;

d) określaniu niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia;

- współpracuje z zespołem w zakresie opracowania i realizacji indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym zapewnienia mu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w:

a) rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły lub placówki,

b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniem,

c) dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych,

d) doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów;

udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, rodzicom uczniów i nauczycielom;

- współpracuje, w zależności od potrzeb, z innymi podmiotami;
- wspiera nauczycieli, przedstawia radzie pedagogicznej propozycje w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli szkoły.

Zadania logopedy:

- przeprowadza diagnozę logopedyczną, w tym prowadzi badania przesiewowe w celu ustalenia stanu mowy oraz poziomu rozwoju językowego uczniów;

- prowadzi zajęcia logopedyczne dla uczniów oraz porady i konsultacje dla rodziców i nauczycieli w zakresie stymulacji rozwoju mowy uczniów i eliminowania jej zaburzeń;
- podejmuje działania profilaktyczne zapobiegające powstawaniu zaburzeń komunikacji językowej we współpracy z rodzicami uczniów;
- wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w:

a) rozpoznawaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki,

b) udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Zadania doradcy zawodowego:

- prowadzi zajęć związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów;
- współpracuje z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Rodzice:

- współtworzą Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły;

- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły;
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę;
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole;
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie;
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów;
- Rada Rodziców uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły.

Samorząd uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem;
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły;
- współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną;
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów;
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego;
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji;
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję;
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

Szczegółowe cele wychowawcze

OBSZAR ROZWOJU INTELEKTUALNEGO

- realizacja założeń podstawy programowej;
- rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów;

- zwiększenie udziału uczniów w zajęciach pozalekcyjnych;
- przydzielanie zadań uczniom, pomoc w ich realizacji, omawianie napotkanych trudności, wskazywanie sposobów ich pokonywania, rzetelna ocena faktów;
- przeprowadzenie lekcji wychowawczych związanych z umiejętnością poznania i koniecznością rozwijania swoich uzdolnień;
- indywidualizacja pracy szkolnej i domowej;
- wszyscy uczniowie wymagający wsparcia uzyskują pomoc w odpowiedniej formie;
- poprawa frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych;
- przygotowywanie i udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych;
- realizacja programu biblioteki szkolnej - promowanie czytelnictwa;
- odrabianie zadań domowych w świetlicy szkolnej;
- eksponowanie prac i sukcesów uczniów;

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNEGO

- integracja zespołów klasowych;
- rozumienie i respektowanie obowiązujących norm;
- rozwijanie postaw prospołecznych i działań w zakresie wolontariatu;
- asertywność, szczerłość, uczciwość, odpowiedzialność – kształtowane tych postaw podczas różnych zajęć, m.in: lekcje wychowawcze i WDŻ, spektakle profilaktyczne, katecheza, prezentacje multimedialne, zbiórki harcerskie, zajęcia z psychologiem i pedagogiem;
- rozwijanie wrażliwości na cudze nieszczęście, pomaganie kolegom, dzielenie się;

- aktywne uczestnictwo w programach pomocy na rzecz innych, udział w akcjach charytatywnych np.: „Góra grosza”, „Szlachetna paczka”, zbiórki żywności, zabawek czy odzieży;
- rozumienie pojęć dobra i zła na podstawie utworów literackich, filmów, bajek, gier komputerowych;
- wykorzystanie sytuacji lekcyjnych, pozalekcyjnych, treści edukacyjnych, lektur, filmów, itd. do dyskusji i eksponowania wartości obywatelskich i patriotycznych;
- gromadzenie informacji o historii naszego narodu, państwa, regionu, szkoły, poznanie tradycji i dorobku kulturowego;
- opieka nad miejscami pamięci narodowej;
- propagowanie zasad okazywania szacunku wobec symboli narodowych;
- pedagogizacja rodziców w zakresie kultury zachowań, agresji, emocji, postaw rodzicielskich, komunikacji w rodzinie, rozwoju czytelnictwa, bezpiecznego Internetu;
- właściwa organizacja dyżurów nauczycielskich na terenie szkoły;

OBSZAR ROZWOJU FIZYCZNEGO

- kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych;
- w I okresie wszyscy wychowawcy przeprowadzą co najmniej 2 godziny zajęć sprzyjających kształtowaniu postaw prozdrowotnych;
- organizowanie różnych akcji i zajęć propagujących aktywne spędzanie czasu;
- organizacja zajęć ruchowych dla dzieci przebywających w świetlicy szkolnej;
- umożliwienie aktywności ruchowej podczas zajęć edukacyjnych (ćwiczenia śródlekcyjne, wyjścia na boisko szkolne podczas przerw);

- zapewnienie opieki pielęgniarki szkolnej;

OBSZAR ROZWOJU EMOCJONALNEGO

- kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby;
- przeprowadzenie w klasach zajęć na temat umiejętności samooceny i rozpoznawania swoich predyspozycji;
- uczeń potrafi wskazać swoje mocne i słabe strony;
- uczeń potrafi wskazać konstruktywne sposoby rozwijania swoich predyspozycji i pokonywania potencjalnych trudności;
- radzenie sobie w różnych sytuacjach np. stresowych, problemowych, nowych;
- kształtowanie postaw asertywnych;

OBSZAR ROZWOJU DUCHOWEGO

- upowszechnienie wiedzy na temat obowiązujących w szkole norm i wartości;
- do końca I okresu wychowawcy zapoznają uczniów i rodziców z systemem wartości przyjętych w koncepcji pracy szkoły;

Formy i metody realizacji zadań Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.

Lekcje przedmiotowe i wychowawcze, szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne, psychodramy, lekcje wychowawcze w oparciu o własne scenariusze zajęć, zajęcia pozalekcyjne (koła zainteresowań, zajęcia artystyczne, zajęcia harcerskie i zuchowe, zajęcia specjalne (indywidualne), zajęcia taneczne, SKS, zespoły korekcyjno-kompensacyjne, wyrównawcze, zajęcia wspomagające), konsultacje, porady i pomoc w nadrobianiu zaległości, festyny, happeningi, konkursy, konkursy szkolne, gminne, powiatowe i wojewódzkie, gry,

zawody i zabawy sportowe, wystawy różnorodnych prac uczniów, prezentacje osiągnięć uczniów, nagrody przewidziane w Statucie, Szczegółowych Zasadach Wewnątrzszkolnego Oceniania, realizacja treści programowych zawierających profilaktykę bezpieczeństwa, przygotowanie uczniów klas IV do zdobycia karty rowerowej, spotkania z rodzicami, spotkania ze specjalistami, rozmowy indywidualne, konsultacje z pedagogiem, warsztaty (spotkania w małych grupach), zajęcia adaptacyjno-integracyjne, zabawy dydaktyczne, wycieczki klasowe, zabawy taneczne, dyskoteki, ogniska, programy edukacyjne i profilaktyczne, gazetki szkolne, plakaty, broszury, ulotki, biuletyny, tablice ogłoszeń, kontakty wychowawcy z klasą, innymi uczniami i pracownikami szkoły, akademie, apele, imprezy szkolne, przedstawienia i inscenizacje, działalność SU, wolontariat, pomoc koleżeńska, kiermasze (ozdób i ciast świątecznych), akcje charytatywne, organizacja wsparcia dla uczniów zaniedbanych wychowawczo i materialnie, udostępnienie uczniom Szczegółowych Zasadach Wewnątrzszkolnego Oceniania, włączanie się w akcje lokalne, regionalne i ogólnopolskie.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III

OBSZAR	ZADANIA – KLASY I–III
Zdrowie edukacja zdrowotna	• zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej;

	• przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo - skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności ; • adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki;
Relacje kształtowanie postaw społecznych	• kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów;
Kultura wartości, normy, wzory zachowań	• kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedziania się; • kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; • kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym,

	uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; • kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; • kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; • inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; • wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; • kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; • kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; • kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw;
Bezpieczeństwo profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	• zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; • kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw

	wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów; • przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; • przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; • kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.
--	---

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach IV-VIII

OBSZARY	ZADANIA				
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII	Klasa VIII
Zdrowie edukacja zdrowotna	Nabycie podstawowej	Zachęcanie uczniów do pracy nad	Kształtowanie umiejętności rozpoznawania	Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń	Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania

	wiedzy na temat stresu. Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny.	własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.	własnych cech osobowości. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.	przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych	– charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko i długoterminowych. Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. Kształtowanie wiadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.
--	---	--	---	--	---

	Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego.			w okresie dojrzewania.	
Relacje kształtowanie postaw społecznych	Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. Kształtowanie postawy szacunku i	Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).	Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.	Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).	Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.

	zrozumienia wobec innych osób. Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.	Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.	Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. Rozwijanie samorządności.		
Kultura wartości, normy i wzory zachowań	Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania.	Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw.	Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście	Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w	Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości

	Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.	Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.	analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.	zdobywanie wiedzy i umiejętności. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.	na temat zasad humanitaryzmu. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.
Bezpieczeństwo profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. Budowanie atmosfery	Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.	Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Budowanie atmosfery wsparcia	Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego	Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. Rozwijanie umiejętności wykorzystywania

	otwartości i przyzwolenia na dyskusję. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.	Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania.	i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku	postępowania w sprawach nieletnich. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?	elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.
--	--	---	---	--	--

		Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.	w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.		
--	--	--	---	--	--

Harmonogram działań

STREFA INTELEKTUALNA			
<i>Zadania</i>	<i>Forma realizacji</i>	<i>Osoby odpowiedzialne</i>	<i>Termin</i>
Rozpoznanie i rozwijanie możliwości,	Przeprowadzenie w klasach diagnoz i ankiet wstępnych, obserwacje podczas bieżącej pracy.	Wszyscy nauczyciele	IX Wg potrzeb

uzdolnień i zainteresowań uczniów.	Uzależnienie od telefonu – diagnoza w kl. IV – VIII. Egzamin próbny.	U. Tyl Dyrektor	I okres I okres
Rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów.	Przygotowanie propozycji zajęć w zespołach przedmiotowych, prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, warsztatów, konkursów, wyjścia do muzeum, teatru, na wystawy, udział w życiu kulturalnym gminy, przygotowanie programów artystycznych na uroczystości szkolne, prezentowanie talentów na forum szkoły. Przeprowadzenie przez nauczycieli zajęć lekcyjnych z wykorzystaniem aktywizujących metod pracy. Lektury do raportu – konkurs dla uczniów klas VIII. Konkurs recytatorski Zawody sportowe	Nauczyciele Wychowawcy wszystkich klas. Nauczyciele Wychowawcy wszystkich klas K. Poczykowska J. Noceń. J. Noceń N-le wychowania fizycznego	Zgodnie z kalendarzem szkolnych uroczystości określających terminy konkretnych przedsięwzięć i osoby odpowiedzialne za ich przygotowanie. Cały rok szkolny IV II okres Cały rok szkolny
Rozwijanie umiejętności rozpoznawania własnych uzdolnień.	Diagnoza mocnych stron uczniów.	Wychowawcy klas U. Tyl	Cały rok szkolny

Kształtowanie postawy twórczej.	Organizacja życia kulturalnego w szkole: Bal karnawałowy Dzień Dziecka Pocztą Walentynkową Dzień Chłopaka Andrzejki Apel z okazji Dnia Kobiet	Wychowawcy	Cały rok szkolny
Podnoszenie efektów kształcenia poprzez uświadamianie wagi edukacji i wyników egzaminów zewnętrznych.	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce. Szkolne konkursy z nagrodami na najwyższą średnią i najlepszą frekwencję. Kangur Matematyczny Międzynarodowy Dzień Tabliczki Mnożenia	Wychowawcy Wychowawcy A. Koźlik, M. Mazur A. Koźlik, M. Mazur	Cały rok II okres I okres I okres
Uczenie planowania i dobrej organizacji własnej pracy.	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce.	Wychowawcy	Cały rok szkolny.
STREFA MORALNA			
Kształtowanie szacunku do ludzi, wrażliwości na potrzeby drugiego człowieka, prawidłowe rozumienie wolności jednostki oparte na poszanowaniu osoby ludzkiej.	Działalność charytatywna Wolontariat szkolny Prace dodatkowe na rzecz klasy i szkoły. Kampanie PAH-u Światowy Dzień Zespołu Downa - gazetka, akcja szkolna.	Nauczyciele, wychowawcy M. Mazur Nauczyciele, wychowawcy U. Tyl J. Banasik	Cały rok szkolny Cały rok szkolny Cały rok szkolny Cały rok szkolny III

	Światowy Dzień Logopedy Światowy Dzień Świadomości Autyzmu Dzień zdrowia psychicznego.	J. Banasik Wychowawcy Nauczyciele Pedagog U. Tyl	III IV X
Rozwój poszanowania dziedzictwa narodowego i kształtowanie świadomości narodowej. Wskazywanie autorytetów i wzorców moralnych.	Świętowanie rocznic i wydarzeń patriotycznych. Lekcje wychowawcze na temat patriotyzmu. Nauka hymnu narodowego i szkolnego. Akademie szkolne o tematyce patriotycznej: Święto Niepodległości Święto Konstytucji Apel z okazji Dnia Nauczyciela	Wychowawcy Wychowawcy Wychowawcy, n-l muzyki E. Stachura – Możejko A. Baranowska A. Kaczmarek A. Baranowska	Wg kalendarza Cały rok szkolny Cały rok szkolny XI V X
Poznanie kultury rodzimej, zaznajamianie z kulturą regionu.	Tematyczne lekcje wychowawcze. Spotkanie z ciekawymi ludźmi, uczestnictwo w akcjach ekologicznych na terenie swojej miejscowości. Wycieczki klasowe Sprzątanie Świata	Nauczyciele, wychowawcy Nauczyciele, wychowawcy Wychowawcy Wychowawcy	Cały rok szkolny Cały rok szkolny Cały rok szkolny IX

	Mikołajki Szkolne	A.Karpińska J. Kawecka M. Stańczyk	XII
	Jasełka	A.Kaczmarek J. Cenian M. Adamowicz	XII
	Kiermasz bożonarodzeniowy	SU Rodzice	XII
	Gminny Dzień Babci i Dziadka	N-le edukacji wczesnoszkolnej	I
	Porządkowanie grobów.	Nauczyciele	X
Poznanie dorobku kulturalnego Europy, świata, wykształcenie postawy tolerancji i szacunku dla innych narodów, kultur, religii.	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce, wycieczki.	Wychowawcy	Cały rok szkolny
	Nauka hymnu Unii Europejskiej.	N-l muzyki	Cały rok szkolny
	Wymiana młodzieży – wyjazd do Niemiec.	R. Warcaba	V
	Dzień Papieski	B. Wowk	X
Uczenie właściwego pojęcia tolerancji, odwagi w reagowaniu na	Warsztaty organizowane przez pedagoga szkolnego.	U. Tyl	Wg potrzeb
	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce.	Wychowawcy	Cały rok szkolny

niesprawiedliwość, krzywdę drugiego człowieka.			
Promowanie zdrowego stylu życia.	Dzień Sportu Udział w programach: "Owoce i warzywa w szkole", "Szlanka mleka", " Śniadanie daje moc". Zajęcia o zdrowym stylu odżywiania się oraz znaczeniu ruchu w życiu człowieka.	N-le wych. fizycznego. Nauczyciele, wychowawcy Pielęgniarka	Zgodnie z kalendarzem imprez szkolnych Wg potrzeb
STREFA SPOŁECZNA			
Kształtowanie przekonania o społecznym wymiarze istnienia osoby ludzkiej, a także o społecznym aspekcie bycia uczniem szkoły.	Omówienie zasad statutu szkoły i regulaminów szkolnych. Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce. Wybory do Samorządu Szkolnego. Ślubowanie uczniów klasy I Dzień Czwartaka	Wychowawcy Wychowawcy A. Szpakowska E. Lisowska SU	IX Cały rok szkolny X X X
Uczenie działania zespołowego, tworzenia klimatu dialogu i efektywnej współpracy, umiejętności słuchania innych	Warsztaty z zakresu komunikacji społecznej, pracy w zespole, funkcjonowania wśród innych, analizy sytuacji problemowych i możliwości ich konstruktywnego rozwiązywania. Wybory do samorządu uczniowskiego.	Wychowawcy A.Szpakowska	Cały rok szkolny X

i rozumienia ich poglądów. Uczenie zasad samorządności i demokracji.	Wybory samorządów klasowych.	Wychowawcy	IX
	Bieżąca kontrola ich działalności.	Opiekun SU	I, VI
	Wybory opiekuna samorządu uczniowskiego.	Dyrektor	XI
Kształtowanie postawy szacunku wobec środowiska naturalnego.	Udział w akcji sprzątanie świata.	Wychowawcy	IX
	Udział w akcjach charytatywnych na rzecz zwierząt.	Wychowawcy	Wg potrzeb
	Wycieczki krajoznawcze.	Wychowawcy, nauczyciele.	Wg potrzeb
Kształtowanie aktywnej postawy wobec przyszłej pracy zawodowej oraz wymagań rynku pracy. Współpraca z Urzędem Pracy oraz innymi instytucjami w celu uzyskania informacji o sytuacji na lokalnym rynku pracy.	Warsztaty zawodoznawcze dla klas VII-VIII, nauka poszukiwania pracy, analizy ofert, nauka wypełniania dokumentów związanych z podjęciem pracy zawodowej, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej przed podjęciem pracy.	Wychowawcy Doradca zawodowy	Cały rok szkolny
Systematyczne monitorowanie frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych. Zwiększenie współpracy	Analiza frekwencji uczniów – systematyczne informowanie rodziców o absencji uczniów.	Wychowawcy, U. Tyl	Co miesiąc
	Wywiadówki	Wychowawcy, dyrektor	Dwie w okresie
	Indywidualne spotkania z rodzicami	Wychowawcy	Wg potrzeb
	Pedagogizacja rodziców	Dyrektor	Wg potrzeb

z rodzicami w zakresie kontroli obowiązku szkolnego.	Zapoznanie rodziców z dokumentami szkoły.	Dyrektor, wychowawcy	Wg potrzeb
STREFA EMOCJONALNA			
Nauka nabywania świadomości własnych słabych i mocnych stron, kształtowanie samoakceptacji, budowanie poczucia własnej wartości.	Lekcje wychowawcze poświęcone tej tematyce. Udział uczniów w zawodach sportowych, konkursach, programach i projektach.	Wychowawcy U. Tyl N-le wychowania fizycznego	Wg potrzeb Zgodnie z kalendarzem imprez
Kształcenie umiejętności rozwiązywania problemów bez użycia siły, odpowiednie gospodarowanie czasem wolnym.	Zajęcia integracyjne Koła zainteresowań Lekcje wychowawcze z wykorzystaniem filmu o agresji i jej unikaniu. Organizowanie zajęć w bibliotece szkolnej. Organizowanie wyjazdów szkolnych. Propagowanie i zachęcanie do czytelnictwa. Kampania Białej Wstążki Kampania Białych Serc	Wychowawcy Nauczyciele Wychowawcy U. Tyl K. Poczykowska Wychowawcy K. Poczykowska U. Tyl U. Tyl	Zgodnie z kalendarzem szkolnym Wg potrzeb Wg potrzeb Wg potrzeb I okres I okres

Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego.

Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- monitorowanie zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian;
- analizę dokumentacji w dzienniku, sprawozdań wychowawców;
- analizę trudności wychowawczych przeprowadzoną przez pedagoga i psychologa szkolnego;
- przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli;
- rozmowy z rodzicami, uczniami i nauczycielami;
- wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Ewaluacji Programu Wychowawczo - Profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Ewaluację należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego i opracować wnioski do pracy na

następny rok szkolny. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana Rada Pedagogiczna i Rada Rodziców.

Podstawa prawna

Ustawy i rozporządzenia dające podstawę prawną do działań wychowawczych lub profilaktycznych:

- 1) Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r.;
- 2) Konwencja o Prawach Dziecka;
- 3) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późniejszymi zmianami) ;
- 4) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- 5) Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 2025 z późniejszymi zmianami);
- 6) Rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno -pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;
- 7) Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii;
- 8) Polska Deklaracja w sprawie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;